



## **Forum Ecclesiasticum**

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

**Leuren, Peter**

**Moguntiae, 1719**

Quæst. 880. An & qualiter infidelis possit ducere in uxorem cujus machinationibus occidit ejus maritum.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)



tractandum. pro ut statuitur *c. 11. h. t.* & tenent Barboſ. *ibid. n. 2.* citatis Abb. in *c. 1. h. t. n. 6.* Anchar. *n. 7.* Nav. *l. c. n. 19.* Sanch. *l. 9. d. 36. num. 5.* Roſel. Ang. Syl. & alios, item Pirh. *h. t. num. 28.* eò quod unus ſic vovere poteſt in præjudicium proprium, non tamen in præjudicium alterius non conſentientis. ſecus tamen eſt. ſi alter non ad tempus tantum, ſed abſolutè in perpetuum conſenſiſſet in alterius votum perpetuæ caſtitaſ; tunc enim vovens non tenetur reddere debitum, nec alter ab illo petere poteſt. eò quod taliter concedens licentiam cenſeatur renunciariſe abſolutè juri ſuo conjugali, quod habet in alterum; cum abſoluta caſtitaſ ſervari nequeat cum obligatione reddendi debitum conjugale, unde etiam dara licentia revocari nequit. ita cum *gl. in c. 11. cauſ. 33. q. 5. v. niſi auclor* Laym. *l. 4. c. 7. num. 15.* Pirh. *l. c.* contra Abb. in *c. chariſſimus. h. t. n. 5.* & Sanch. *l. c. d. 40. num. 17.* cenſentes poſſe maritum, non obſtante tali à ſe datâ licentiâ, irritare tale votum uxoris, ſicut irritare poteſt votum ab uxore etiam cum licentia ſua editum non ve-

ſcendi carnibus, longinquam peregrinationem ſuſcipiendi; verum in hoc eſt diſparitaſ, quòd quò ad ea, quæ ſpectant ad gubernationem domùs & alia uxor ſubdita ſit viro tanquam capiti ſuo, quam poteſtatem gubernativam, quia abdicare non poteſt maritus, eam concedendo uxori, licentiam ad iſtiusmodi vota dare. non cenſetur, poterit eadem adhuc irritare. non verò ita ſubjecta poteſtati viri, quò ad debitum & actus conjugales in ordine ad quæ æquali jure & poteſtate gaudent maritus & uxor. & hinc tale votum perpetuum, ad quod ita abſolutè & illimitate uxori ſemel dedit licentiam, revocare ſeu irritare non poteſt, ut Laym. *l. c. num. 14.* Pirh. *cit. num. 28. in fine.* ubi tamen uxor vovit continentiam ad tempus, nullum certum tempus designando, maritusque ſimpliciter dixit, ſe contentum eſſe poterit, quandoque voluerit, licentiam revocare: è contra eam revocare non poterit, ſi uxore designante certum tempus v. g. pro quadageſima ſimpliciter conceſſit licentiam. Pirh. *n. 29.*

## TITULUS XXXIII.

### De converſione infidelium.

*Queſt. 879. In fidelis converſus ad fidem, an & quando in conjugio cum infideli remanere poſſit ac debeat, & quid, ſi habeat plures uxores?*

1. **R**esp. ad primum: Infidelis (quo nomine alias latius accepto veniunt omnes à fide catholica alieni, adeoque & hæretici, hic tamen eo ſtrictè accepto non veniunt pagani & judæi, ſeu qui nunquam fidem Chriſtianam ſeu baptiſmum receperunt) ad fidem converſus, dum alter conjux in infidelitate remanens ei amplius, vel ſaltem non ſine perverſionis periculo & Creatoris injuria cohabitare vult, poteſt, ea dimiſſa, nubere alteri fideli, eſt certifiſima apud omnes, ut Sanch. de *matr. l. 7. d. 3. & 4.* per textum clarum *c. 7. de divortiiſ.* non tamen eo ipſo ſtatim, quo convertitur infidelis, diſſolvitur matrimonium cum manente infideli; ſed tunc prius quando actu ad alias nuptiaſ tranſit. Barb. ad *cap. 8. de divortiiſ n. 18.* citatiſquam plurimiſi, ſi verò antequam ad has tranſeat, alter quoque convertatur, cum eo in conjugio remanere debet juxta textum clarum *c. 8. de divort.* junctâ *gl. v. compellitur.* & quidem, etiamſi cum impedimento ſecundum canones dirimente contraxerint, excepto tamen gradu conſanguinitaſ tam lineæ directæ quam collateralis, tales enim conſanguinei ſeparari debent, quia talia matrimonia inter patrem & filiam, inter fratres & ſorores jure naturæ ſunt irrita. de quo videtantiſper Barb. in *c. 8. de divort. n. 2.* num verò, ſi conjux converti quidem renuit, cum converſo tamen pacifice & ſine perverſionis periculo habitare parata ſit, poſſit ac debeat continuare matrimonium reſolvetur ad *l. 4. decret.* ubi ex profeſſo de matrimonio infidelium.

2. Resp. ad ſecundum: Infidelis converſus habens plures uxores, cæteriſi dimiſſiſ primam ſolum retinere debet, ſi ea quoque convertatur, vel ſaltem pacifice & ſine periculo perverſionis ei co-

habitare velit Arg. *cit. c. 8.* Barb. *ibid. num. 11.* Si quidem cum prima ſolum contraxit verum & validum matrimonium, cum polygamia ſit jure divino prohibita, unde etiam, ſi prima nolit converti, nec ſine perverſionis periculo cum cohabitare poſſit, nullam ex cæteriſi uxoriſi etiam ad fidem converſiſi ducere tenetur. ut Barboſ. *l. c. citatiſi Sanch. de matr. l. 7. d. 80. num. 8.* valent. *Tom. 4. d. 10. q. 1. punct. 3.* Reginald. Bonacin. & aliis.

*Queſt. 880. an & qualiter infidelis poſſit ducere in uxorem, cujuſi machinationibuſi occidit ejuſi maritum.*

1. **R**esp. non poteſt in hoc caſu talem in uxorem ducere, ſive ſit Chriſtiana ſive infidelis. pro ut ſtatuitur & impedimentum hoc inducitur per *c. 1. h. t.* & cum communi tenent Sanch. *l. 8. d. 78. num. 3.* Ponc. de *imped. matr. c. 27. verſi. ſed quæreſi.* Sylv. Nav. Tolet. & alii, quos magno numero refert Barb. in *cit. cap. 1. num. 1. & 2.* neque hic juvat, quòd iſtâ cooperatio ea intentione facta, ut vir infidelis contraçtio ſecum matrimonio convertatur Arg. *cit. c. 1.* juxta quod mulieres, quarum machinationibuſi Saraceni occiderunt maritos eatum, non effugerunt hoc impedimentum dirimens, eſtiſi per illaſ iſti occiſoreſi fuerint converſi ad fidem, non enim faciendâ ſunt mala, ut inde eveniant bona, etiam ſpiritalia, ut *gl. in cit. cap. 1. v. compenſatio.* Abb. *ibid. num. 5.* & Barb. *num. 4.* Porro occaſio inducendi hoc impedimentum fuit æquitaſ; cum juſtum erat, puniri aliquem in eo, in quo deliquit; qualiter verò hoc impedimentum induci potuerit in pœnam delicti commiſſi tempore infidelitaſi, quo vir non erat ſubjectuſi Ecclēſiæ, & qualiter hæc pena non extingatur per ſuſceptum ab infideli Baptiſmum, ſic rectiſi cum Henriq. in *ſum. l. 12. c. 14. §. 2.* Barboſ. *l. c. Bith. h. t. num. 2.* & aliis, quod eſtiſi per



per se ac directè illud non potest afficere maritum infidelem, reddendo illum inhabilem ad contrahendum cum ea, possit tamen indirectè seu per accidens afficere usum, afficiendo directè uxorem fidelem quæ cooperata est ad necem mariti, reddendoque illum in perpetuum inhabilem ad accipiendum illum infidelem, etiam conversum in maritum, & consequenter illum quoque ad ducendam illam in uxorem. Unde etiam, ut bene inferunt hi AA, si tam vir occisor, quam mulier cooperans tempore commissi criminis erant infideles, hoc impedimentum hancque pœnam, utpote solo jure ecclesiastico inductam non contrahunt, adeoque, dum postmodum ad fidem convertuntur, non impediuntur se invicem ducere in conjuges. & consequenter opus non est dicere impedimentum hoc & pœnam tolli per eorum Baptismum, etsi alias per eum tollatur una cum delictis pœnæ iis annexæ, cum esset contractam per eos impedimentum, aut etiam pœna, de cætero ad hoc impedimentum incurrendum requiritur primò, ut uxor cum viro aliquo in mortem sui mariti vel maritus cum aliqua muliere in mortem suæ uxoris conspiraverit activè concurrendo, v. g. mandato, consilio, vel ipsius facti executione ad necem mariti vel uxoris suæ. Unde non sufficit ad illud contrahendum ratihabitio factæ occisionis mariti, dum v. g. uxor resciciens virum aliquem maritum suum occidisse ea intentione, ut secum contraheret matrimonium & ex postfacto approbet & ratum habeat; cum juris dispositio statuens hoc impedimentum, utpote prohibitoria non sit extendenda ultra casum expressum. ut gl. fin. in cit. cap. 1. His non obstante, quod ratihabitio retro trahatur & æquiparetur mandato juxta regul. 10. juris in 6. cum id solum fiat fictione juris, & spectata rei veritate ratihabitio non sit mandatum, vel activus consensus seu influxus in necem, neque rationem cooperationis & machinationis, quæ necessariò requiritur, habere possit, dum post mortem mariti eam machinari aut mandare nequeat, ut Abb. in cit. cap. 1. num. 10. Sanch. cit. d. 78. num. 6. Pirh. h. t. num. 3. ad hæc ut ratihabitio retrotrahatur & æquiparetur mandato, requiritur, ut ratihabitio utroque tempore & quo mandat, & quo actus exercetur, sit habilis ad mandandum, qualis quia v. g. non est infans, si quis nomine illius occidat hominem, & is factus major, id ratiificet, non potest haberi pro mandante. neque etiam his obstante, quod ex generali regula, ut gl. & Bart. in l. 1. §. sed etsi. ff. de vi & vi armat. ratihabitio æquiparetur mandato in delictis in ordine ad pœnas juris incurrendas juxta c. 2. de sent. excomm. in 6. ubi quod ex post ratihabitio occisionem clericum nomine suo factam incurrat excommunicationem, nam ut Pirh. l. c. excipi debet, nisi per legem pœna sive impedimentum aut inhabilitas aliqua specialiter sit statuta, alicui, eò quod activè concurrerit ad delictum, qualiter ratihabitio nec physicè nec moraliter concurrat ad id, quod præteritum est. Requiritur secundò, ut conspirantes cooperentur neci alterius conjugis eà intentione, ut inter se ineant matrimonium; non enim contrahitur hoc impedimentum, si ob aliam causam v. g. ulciscendi se id faciant. Barb. in c. 1. num. 6. idque, ut idem, etiam si intentio alia non significetur extrinsecus. Tertiò, ut uterque intendendum inter se inire matrimonium cooperetur ad necem per se, sive

per alium inferendam, ita ut satis non sit, si unus eorum tantum cooperetur. Sanch. cit. d. 78. num. 5. Barb. l. c. nisi interveniat inter eos adulterium, quod aliàs intervenire necesse non est, dum ambo cooperantur Sanch. l. c. Pirh. num. 4. Quartò ut occiso ipsa sequatur ex illa machinatione, secus si mors sequatur ex culpa medici aut Chirurghi vel negligentia vulnerati, ut arg. c. 5. cans. 31. q. 1. juncta gl. ibid. v. occidisse. Sanch. l. c. num. 6. Barb. l. c. n. 6.

*Quæst. 881. Infidelium uno converso & altero remanente in infidelitate, cui eorum proles communis assignanda.*

**R**esp. dum conjugum unus convertitur ad fidem, sive is pater, sive mater sit, proles, sive una sit, sive plures, concedenda seu relinquenda converso, si doli capax est, Sanch. de matr. l. 7. d. 73. num. 16. Barb. cap. 2. h. t. n. 1. & 14. citatis aliis cum communi & certa juxta cit. cap. 2. & c. 10. cans. 28. q. 1. Idque, ut ibi, ob favorem religionis, cum ut dicitur, l. 43. ff. de relig. & sumpt. fun. summa sit ratio, quæ pro religione facit & quia præcipuè spectandum est commodum prolis, ideoque dispiciendum apud quem parentem tutius & sine periculo perversionis à fide sit collocandus & mansurus, ut gl. fin. in cit. cap. 2. & Abb. ibid. num. 8. Neque refert, an proles sit minor triennio, quo casu alias spectato jure relinqui debet matri, ab ea educanda, ut pote magis egens opera & solatio matris quam patris, an major triennio, post quod alias proles à patre educanda, & non à matre, de quo alibi, & pro ut hic sub variis limitationibus & distinctionibus Barbos. in cit. cap. 2. num. 7. & num. 13. quem vide tantisper. non procedunt enim illa in casu nostro, ubi conjux unus fidelis, & alter infidelis. uti &, dum de fide agitur, nulla habetur ratio potestatis patris sub qua alias sunt filii, & non sub potestate matris secundum leges civiles. §. ult. Inst. de patr. potest. juncta L. mulierum. 6. Inst. de adopt. Unde jam etiam rectè inferitur, proles natas ex infideli & fideli jure posse præsentari ad Baptismum volente fideli licet reclamante infideli. ut arg. cit. cap. 2. Azor. pag. 1. l. 8. cap. 25. q. 3. Sanch. l. c. Pirh. h. t. num. 6. Barb. l. c. num. 2. citatis aliis. Quod ipsa procedere etiam, sive sit parens immediatus sive mediatus, ait Barb. ex Ricciul. de jure personar. extra gremium. Eccl. exist. l. 2. cap. 32. num. 24. testante sic resolutum fuisse in curia, ubi invita matre Judæa fuit baptizatus parvulus, eò quod defuncto ejus patre aderat avus paternus, qui petebat eum baptizari. Quin imò procedit responsio, dum uterque parens infidelis & fidelis (puta quia hic non vult displicere uxoti infideli) nollit prolem baptizari. quia ex eo solo, quod infans habeat unum parentem fidelem, & qui sit de foro Ecclesiæ, ea jus habet compellendi fidelem ad offerendum filium (qui & ipse est de foro Ecclesiæ, quod habeat patrem fidelem uti Pirh. l. c.) ad Baptismum. Sanch. Azor. Pirh. Barb. LL. c. ad